

HALDEN
KOMMUNE

Sluttrapport

En bolig for alle

Rapporten er utarbeidet av:

Tone Fjellstad
Hanne Espelund
Kristian Marhaug
Marte S Evensen

En bolig for alle

Sluttrapport

Tilskuddsmottaker: Halden kommune

Prosjektledelse: Kristian Marhaug / Marte S Evensen / Tone Fjellstad / Hanne Espelund

Samarbeidspartnere: Forvaltningsenheten i Helse og mestring, Barneverntjenesten,

Familietjenesten og NAV

Årstall for innlevering: 2025

Innhold

Oppsummering og innledning	Side 3
Om prosjektet og arbeidet som er gjort	
Del 1: Eksempler fra praksis – caser fra arbeid med familier i sentrumsnære områder	Side 4
Del 2: Brukerundersøkelse med ungdomskontakter	Side 6
Avslutning – Erfaringer, refleksjoner og læringspunkter	Side 10

Oppsummering

Prosjektet "En bolig for alle" har hatt som mål å forbedre boforholdene for ungdom og familier i Halden sentrum. Gjennom en spørreundersøkelse og casestudier har vi kartlagt utfordringene og behovene til vanskeligstilte ungdommer og familier. Resultatene viser at mange ungdommer er fornøyde med sin bosituasjon, men det er også betydelige utfordringer knyttet til trangboddhet, mangel på eget rom, og utrygge nabolag. Prosjektet har bidratt til å identifisere konkrete tiltak som kan forbedre situasjonen for disse ungdommene.

Innledning

Bakgrunnen for prosjektet "En bolig for alle" er omorganisering internt i kommunen og ressursituasjonen, som har ført til et behov for å vurdere mulighetene for å endre prosjektets innretning. Vi søkte om å beholde tilskudd fra Husbanken for å få en dypere forståelse av bo- og hjemmeforholdene til vanskeligstilte ungdommer i vår kommune, med hovedfokus på sentrumsområdene. Dette passet godt som kunnskapsgrunnlag for områdesatsingen og Gnist prosjektet som også er knyttet til sentrum.

Bakgrunnen for prosjektet «*En bolig for alle*» er et økende behov for å forstå og forbedre boforholdene til ungdom og familier i Halden sentrum. Kommunen har sett at utfordringer som trangboddhet, ustabile leieforhold og utrygge bomiljøer kan ha stor betydning for barns trivsel, skolegang og sosial inkludering. Prosjektet ble derfor etablert for å kartlegge situasjonen, identifisere barrierer og utvikle kunnskapsbaserte tiltak som kan bidra til tryggere og mer stabile boforhold.

Prosjektet har kombinert spørreundersøkelser blant ungdom med konkrete caser fra arbeid med familier i sentrumsnære områder. Denne tilnærmingen har gitt et helhetlig bilde av både statistiske trender og individuelle erfaringer. Målet har vært å skape et kunnskapsgrunnlag

som kan benyttes av egen og andres kommuner for langsiktig boligsosial planlegging, og å styrke samarbeidet mellom kommunale tjenester, frivillige aktører og innbyggerne selv.

Mange ungdommer i vår målgruppe opplever utfordrende livssituasjoner, enten som følge av familieforhold, økonomiske utfordringer, eller psykososiale problemer. Disse faktorene kan påvirke deres trivsel, helse og muligheter til å lykkes i skole og arbeid, og kan også bidra til at ungdommene søker andre miljøer, ofte i sentrum, hvor noen deltar i aktiviteter som skaper uro. Dette er også bakgrunnen for at kommunen mottar midler til områdesatsningen i kommunen.

Formål med prosjektet: Hovedmålet med prosjektet er å identifisere og dokumentere de spesifikke utfordringene som preger ungdommers bo- og hjemmeforhold, og å utvikle konkrete anbefalinger for tiltak som kan forbedre situasjonen. Et særlig fokus vil være å undersøke om og hvordan bo- og hjemmeforholdene påvirker ungdommens tendens til å oppholde seg i sentrum av mangel på andre oppholdsplasser, og eventuelt skape uro.

Om prosjektet og arbeidet som er gjort

Del 1: Eksempler fra praksis – caser fra arbeid med familier i sentrumsnære områder

Bakgrunn: Gjennom arbeidet med familier i sentrumsnære områder har vi erfart at målrettede boligtiltak, kombinert med tett tverrfaglig samarbeid, kan gjøre en reell forskjell for barn og unge i sårbare livssituasjoner. Vi har samlet fem caser som til sammen omfatter 16 barn som bor bedre i dag. Casene viser et bredt spekter av utfordringer – fra nyankomne familier med behov for helhetlig oppfølging, til etablerte familier som har opplevd sorg, trangboddhet eller ustabile leieforhold. I de mest krevende sakene har boligtiltakene vært avgjørende for å sikre trygghet og kontinuitet. Det er gjort enkelte tilpasninger for å anonymisere casene.

Casene:

Case A: Alenemor med fire barn – behov for stabilitet og skolekontinuitet

En alenemor med fire barn bodde i en trang og lite egnet bolig i et sentrumsnært område. Barna gikk på en nærliggende barneskole, og det var viktig å bevare tilknytningen til skolekretsen. Etter en lengre prosess ble det funnet en ny bolig, men familien ble senere sagt opp av utleier. Dette illustrerer utfordringene med ustabile leieforhold, men også hvordan kommunen jobber for å sikre kontinuitet og trygghet for barna.

Case B: Nyankommet mor med spedbarn – behov for helhetlig oppfølging

En ung mor som nylig hadde flyttet til kommunen fra utlandet, bodde midlertidig hos en bekjent med sitt nyfødte barn. Hun ble tildelt en bolig gjennom kommunal tilvisningsavtale og fikk tett oppfølging fra barnevern, helsestasjon, NAV og helse- og mestrings-tjenesten. Dette er et eksempel på hvordan koordinert innsats kan gi en trygg start for sårbare familier.

Case C: Familie med tre barn – trangboddhet og behov for større bolig En familie med tre barn bodde svært trangt i en liten leilighet i sentrum. Gjennom kommunens innsats ble de tildelt en større bolig i samme område, slik at barna kunne beholde barnehage- og skoleplass. Dette bidro til økt trivsel og stabilitet for hele familien.

Case D: Enke med to barn – behov for ny start Etter å ha mistet ektefellen, sto en mor alene med to barn i en krevende bosituasjon. Hun fikk hjelp til å finne en ny bolig i et roligere område, med kort vei til skole og fritidstilbud. Barnevernet og andre tjenester var involvert i prosessen. Casen viser hvordan boligtiltak kan være en viktig del av sorgbearbeidelse og nyetablering.

Case E: Far med barn med spesielle behov – bolig som helsefremmende tiltak En far med to barn, hvorav ett hadde spesielle behov, bodde i en uegnet bolig med høy trafikk og dårlig bomiljø. Etter varsling fra barnehagen og samarbeid mellom familietjenesten, NAV og forvaltningsenheten, fikk familien hjelp til å søke startlån og kjøpe en mer egnet bolig. Dette er et eksempel på hvordan bolig kan være et helsefremmende og forebyggende tiltak.

Fra de fem casene som til sammen omfatter 16 barn som bor bedre i dag ser vi et bredt spekter av utfordringer. Sakene omhandler alt fra nyankomne familier med behov for helhetlig oppfølging, til etablerte familier som har opplevd sorg, trangboddhet eller ustabile leieforhold. I de mest krevende sakene har boligtiltakene vært avgjørende for å sikre trygghet og kontinuitet.

Felles læringspunkter fra casene:

- Tverrfaglig samarbeid er avgjørende for å lykkes med boligtiltak for sårbare familier.
- Stabilitet i bosituasjonen er en forutsetning for barns trivsel, skolegang og utvikling.
- Sentrumstilknytning er viktig for mange familier, men må kombineres med trygge og egnede bomiljøer.
- Koordinert innsats mellom tjenester gir bedre resultater enn enkeltstående tiltak

Del 2: Brukerundersøkelse med ungdomskontakter

Bakgrunn:

Ungdomskontaktene i Halden er prosjektstillinger finansiert av Konfliktrådet og områdesatsningen. De arbeider oppsøkende mot ungdommen i sentrum, som et ledd i å hindre utenforskap, hatefulle ytringer og kriminalitet. Ungdomskontaktene ble før sommeren forespurt om de ønsket å arbeide med en spørreundersøkelse for å kartlegge ungdommers boforhold i sentrum. Etter sommeren startet de opp arbeidet med å lese programbeskrivelsen for områdesatsningen og prosjektet "En bolig for alle". Ut ifra dette formulerte de noen felles mål om hva de ønsket å kartlegge:

- Bokkvaliteten til ungdommer i sentrum, eksempelvis hvor mange mennesker som bor i boligen.
- Om ungdommene har eget rom.
- Ungdommens opplevelse av egen boligsituasjon.

Dette fikk de frem i rangeringsspørsmål om tilfredshet med boligen, opplevelse av et trygt nabolag og om det var mulig å invitere med seg venner hjem i boligen. For å stille de rette spørsmålene og bruke det riktige språket ønsket de å ha medvirkende ungdommer.

Ungdomskontaktene inviterte med seg tre sårbare og fine ungdommer fra miljøet i sentrum og som har noen personlige opplevelser i forhold til utenforskap, rus og kritikkverdige boforhold. Disse kom inn på et tidlig tidspunkt, ble presentert prosjektet og fikk oversendt en oversikt over hvilke tider de skulle treffes og aktiviteter de måtte delta i.

Ut ifra disse målene startet de arbeidet med å utforme spørsmål i samarbeid med SLT-koordinator Tone Kristiansen før de møttes med ungdommene i prosjektet for å formulere spørsmål og svar på en klar og tydelig måte. Ungdommene kom med tilbakemelding og de gjorde noen siste endringer. Spørreundersøkelsen ble opprettet i bedrekommune.no og forberedelser med avtaler, planlegging og innkjøp ble gjort i samarbeid med ungdommene. De hadde tre dager for gjennomføring. En dag på Rødsberg ungdomsskole og to dager på Porsnes Videregående skole for å kunne dekke over begge skolebyggene. Ungdommene deltok med rigging av stand, utdeling av bolle/juice til alle deltakende og tok imot spørsmål fra ungdom angående undersøkelsen under gjennomføringen. Dette skjedde i fellesarealene i skolens lunsjpause/storefri med Halden kommune sin stand. Deltakere kom inn på spørreundersøkelsen ved å scanne QR-koden som hang på plakater rundt i området på sin egen telefon og måtte vise at svaret var innsendt før de fikk bolle og juice.

De fikk gjennom disse tre undersøkelsesdagene kommet i kontakt med ca. 900 ungdommer hvor 224 av disse er sentrumsungdom som er deltakende i undersøkelsen. Hvis de legger elevantallet i kullene 2007-2012 på Os skole til grunn kan de se at de har fått svar fra omkring 70-80% av ungdommene i målgruppene. Alle resultatene ble gjennomgått i fellesskap med de tre ungdommene i prosjektet, hvor de sammen reflekterte høyt og plukket ut de tallene og svarene som peket seg ut, og var av interesse å dele videre. En presentasjon av resultatene ble

utformet i samarbeid for å presentere dette på felles fagdag blant kommunens ansatte den 30. oktober. Presentasjonen på fagdagen ble gjort i samarbeid med de tre ungdommene hvor de fortalte om både grunnlaget, forarbeidet og gjennomføringen av undersøkelsen. Her fikk både de og ungdommene komme med noen egne refleksjoner ut ifra resultatene og hvordan en vanskelig boligsituasjon kan påvirke en ungdom sitt privatliv og sosiale liv. Videre skal disse resultatene også presenteres for politiråd i SLT-nettverket.

Resultatene viser:

90% av ungdommene bosatt i Halden sentrum sier selv at de er fornøyde med egen bosituasjon.

11% av ungdommene mangler eget soverom, det er altså 25 ungdom som deler rom med søsken, deler rom med andre i familien eller som sover i stue/kjellerstue/bod.

11% av ungdommene oppgir også at det er vanskelig å ha med venner hjem på bakgrunn av dårlig standard eller lite plass i boligen.

19% av ungdommene opplever området/gaten de bor i som utrygt.

De har også kartlagt hvor mange ungdommene bor sammen med og deres rolle. De ser at 9% av ungdommene kommer fra hjem hvor de er 6 personer eller flere i bo-standen. Dette er langt over landsgjennomsnittet på 2,7% (SSB) og tyder på en økt tetthet av slike familiesammensetninger i Halden sentrum.

Avslutningsvis i undersøkelsen ble ungdommen gitt anledning til å oppgi navn og kontaktinfo dersom de opplevde selv å være i behov av bistand i forhold til boforholdene. Denne listen med 22 navn og telefonnummer ble oversendt til Familietjenesten som vil ta kontakt med ungdommen og deres foresatte for videre kartlegging og koordinering av bistand. De er fornøyde med gjennomføringen av prosjektet og glade for å kunne presentere disse tallene etter en solid prosess og med ungdommers medvirkning.

4. Resultatene fra spørreundersøkelsen viser:

- 90% av ungdommene bosatt i Halden sentrum sier selv at de er fornøyd med egen bosituasjon.
- 11% av ungdommene mangler eget soverom.
- 11% av ungdommene oppgir også at det er vanskelig å ha med venner hjem på grunn av dårlig standard eller lite plass i boligen.
- 19% av ungdommene opplever området/gaten de bor i som utrygt.
- 9% av ungdommene kommer fra hjem hvor de er 6 personer eller flere i boligen, langt over landsgjennomsnittet på 2,7% (SSB).

Bilder fra undersøkelsen:

Foto Tone Kristiansen

Avslutning – Erfaringer, refleksjoner og læringspunkter

Prosjektet «*En bolig for alle*» har gitt et solid kunnskapsgrunnlag om hvordan boforhold påvirker barns og ungdoms livskvalitet. En av de mest verdifulle erfaringene er betydningen av likemannsprinsippet, at ungdom møtes av ungdom, på arenaer der de føler seg trygge, og at veilederne møter familiene som er jobbet med. Denne tilnærmingen skaper en helt annen åpenhet og gir innsikt som tradisjonelle kvantitative metoder ofte ikke fanger opp. Når familiene og ungdommene deler erfaringer, får vi kunnskap som er både ærlig og nyansert, og som gir et mer realistisk bilde av deres hverdag.

Erfaringer fra prosjektet

- **Planlegging og involvering:** Tidlig involvering av ungdom og bruk av deres arenaer var avgjørende for kvaliteten på kartleggingen.
- **Gjennomføring:** Spørreundersøkelsen kombinert med ungdommenes medvirkning ga høy svarprosent og troverdige data.
- **Formidling:** Presentasjon sammen med ungdommene skapte engasjement og legitimitet.
- **Utfordringer:** Begrenset tilgang på egnede boliger og stram tidsplan krevde fleksibilitet.
- **Suksessfaktorer:** Tverrfaglig samarbeid, brukermedvirkning og likemannsprinsippet.

Læringspunkter

- **Likemannsprinsippet gir unik kunnskap:** Å møte ungdom på deres arena eller i hjemmet gir innsikt som ikke kan undervurderes.
- **Helhetlig tilnærming:** Boligtiltak må sees i sammenheng med helse, skole og sosial inkludering.
- **Systematisk kunnskapsinnhenting:** Kombinasjon av kvantitative data og kvalitative caser gir robust grunnlag.
- **Overføringsverdi:** Metodikken kan brukes av andre kommuner for å innhente kunnskap til egne boligsosiale strategier.
- **Hva vi ville gjort annerledes:** Enda større vekt på tidlig involvering og likemannstilnærming i alle faser.

Oppsummering

Prosjektet viser at kunnskapsbaserte tiltak og medvirkning fra ungdom gir bedre resultater enn tradisjonelle tilnærminger. Ved å dele erfaringene bredt, kan vi bidra til en mer systematisk og effektiv tilnærming til boligsosialt arbeid nasjonalt.

Dette prosjektet har vist at likemannsprinsippet og møteplasser på familiene og ungdommens premisser er nøkkelen til å forstå og løse boligsosiale utfordringer.

